

ΠΟΤΑΜΙΣΙΟΙ ΕΡΩΤΕΣ

28.06.2003

Συντάκτης: Τούλα Ρεπαπή

ΕΛΕΝΗ ΛΑΔΙΑ
ΠΟΤΑΜΙΣΙΟΙ ΕΡΩΤΕΣ
ΜΕΛΕΤΕΣ

Εκδοτικός Οίκος: ΕΣΤΙΑΣ

Συγγραφέας: Ελένη Λαδιά

Κατηγορία

Ελληνική Λογοτεχνία

ISBN

978-960-05-1014-0

Σελίδες 216

Στο ποτάμι του μύθου

ή

«Μοίρα προδιαγεγραμμένη, ένα γνώριμο

πεπρωμένο»

Ελένη Λαδιά

Η Ελένη Λαδιά στις σελίδες του βιβλίου «Ποταμίσιοι έρωτες» καταγράφει τη ζωή ενός συνόλου ανθρώπων μέσα από ένα μείγμα μυθολογίας, θρησκείας, παγανισμού. Κάτι ανάμεσα στο παράδοξο, το αληθινό και το εξωπραγματικό. Στην αρχή η συγγραφέας προβληματίζεται πώς να αρχίσει την αφήγηση των τεσσάρων γυναικών: της γιαγιάς Φωτεινής και των τριών εγγονών, της Αργυρώς, της Κλειώς και της Λητώς. Τελικά διαλέγει ν' απλώσει παράλληλα τις ιστορίες όλων, από κεφάλαιο σε κεφάλαιο, δίνοντας μια τετραδιάστατη εικόνα στον αναγνώστη.

Κυρίαρχο ρόλο στην πλοκή του έργου παίζει ένας ποταμός. Διατρέχει τη ζωή και τα όνειρα των ηρωίδων διαμορφώνοντάς τα κατά κάποιο τρόπο. Μερικές φορές μετατρέπεται σε καταφύγιο, άλλοτε σε εραστή και τέλος γίνεται αιτία κάθαρσης. Οι ηρωίδες, προεκτάσεις μυθολογικών προσώπων, κι όπως θα 'λεγε ο Eric Berne χωρίς αυθεντικές σχέσεις, δρουν μέσα στις σελίδες του βιβλίου κουβαλώντας καθεμιά τους το ψυχολογικό βάρος ενός συγκεκριμένου δραματικού τριγώνου, σύμφωνα με το οποίο αναγκάζονται να παίζουν και να εναλλάσσονται στους τρεις ρόλους του Σωτήρα, του Διόκτη και του Θύματος σ' ένα χρόνο αδιαφοροποίητο, όπου δεν είναι ευδιάκριτο το χθες από το τώρα.

Η ζωή τους, εγκλωβισμένη σε αποσπασματικές εικόνες, ξεδιπλώνεται μέσα από θεϊκές, μυθολογικές και παγανιστικές ταυτίσεις. Μοιάζουν να βασανίζονται από τη δυαδικότητα της ανθρώπινης ύπαρξης, καθώς μέσα στην αλαζονεία τους ξεπερνούν το μέτρο, βλασφημούν, ονομάζουν εαυτούς θεούς, εισπράττοντας την ανάλογη τιμωρία. Η Φωτεινή ταυτίζεται με τη μυθολογική βασιλοπούλα Τυρώ –κόρη αυστηρού πατέρα, σκληρής μητριάς– και ερωτεύεται τον ποταμό με πάθος. Εκεί, τελείως γυμνή, μεταμορφώνεται από κορίτσι σε πανάρχαιο γυναικείο πρότυπο και ενώνεται σωματικά και ψυχικά μαζί του. Το παιδί που γέννησε αυτή η ένωση ξεψύχησε στην κοίτη, μένοντας δίπλα στον πατέρα του, σαν το μυστικό ενός ποταμίσιου έρωτα. Έρωτας που στοιχειώνει τη Φωτεινή, η οποία με τη σειρά της στοιχειώνει το ίδιο της το σπίτι.

Χρόνια μετά, οι εγγονές, συμμετέχοντας όχι μόνο στην κληρονομιά αλλά και στην Ουσία και στα κύτταρα

Μνήμης με την προμάμη τους τη Φωτεινή, το επισκέπτονται κι απορροφούν τους κραδασμούς της που τότε διαπότισε το σπίτι και σκόρπισε στον αέρα του. Εκεί ζωντανεύουν και οι δικοί τους ανεκπλήρωτοι και άτολμοι έρωτες. Οι αναμνήσεις τους μπλέκονται με μυθολογικά συμβάντα, ενώ τα κομματιασμένα τους όνειρα γίνονται εφιάλτες. Θρυμματισμένες οι ζωές τους καθαγιάζονται, βουτηγμένες στα νερά της μνήμης τους. Όλες γίνονται σταγόνες αυτού του αιώνιου ποτάμιου έρωτα που άλλοτε χαίρονται στα νερά του και άλλοτε πνίγονται σε αυτά.

Στις σελίδες του βιβλίου οι ηρωίδες παλεύουν σαν μέγαιρες, επαναστατημένες, τριχοτομημένες ή υποταγμένες στη μοίρα. Μόνες απέναντι στο θεριό που λέγεται άντρας ή ζωή και με κύριο καταφύγιο το νερό, παραμένοντας ως το τέλος ερεβώδεις μορφές του Βυθού και της Τρέλας,. Ταυτόχρονα η μοίρα παίζει σημαντικό ρόλο: *«Μοίρα προδιαγεγραμμένη, ένα γνώριμο πεπρωμένο»*. Μοιάζουν σφραγισμένες, χωρίς κάποιο ιδιαίτερο χάρισμα, παραδείγματα προς αποφυγήν, λειψές και αταίριαστες, όπου μετριούνται αρνητικά με την τύχη τους, και σαν να επανέρχονται στη ζωή για να παίξουν τους ίδιους ρόλους, για να κάνουν τα ίδια λάθη.

Η Ελένη Λαδιά μας έχει συνηθίσει στη θεοποίηση αρχέτυπων συμβόλων όπως το νερό. Εδώ με τη μορφή ενός μυθικού ποταμού δηλώνεται ο Έρωτας και η Ζωή. Με τη βροχή δηλώνεται ο θάνατος, ο οποίος ταυτόχρονα αποτελεί σημείο κάθαρσης, ενώ ο ποταμός, με τη σκοτεινή του όψη, υπενθυμίζει πως το καλό και το κακό συνυπάρχουν. Η συγγραφέας συμβουλεύει: *«Μην μπεις στη σκοτεινή πλευρά κάποιου»*. Είναι όμως αυτό εφικτό; Ή μήπως αυτό το οποίο μας έλκει περισσότερο είναι η σκοτεινή πλευρά των άλλων και του εαυτού μας;

Ο κόσμος τον οποίο δημιουργεί εμφανίζεται τόσο οικείος που θα 'λεγε κανείς πως οι ήρωες αποτελούν δικά της κομμάτια. Ωστόσο όλοι διατηρούν τις Μυθικές Ουσίες και καταβολές τους. Η ιστορία τους θα μπορούσε να είχε συμβεί στην αρχαιότητα, στο Μεσαίωνα ή στις αρχές του 20ού αιώνα, μόνο οι παρεμβολές των ειδήσεων σε τοποθετούν στο σήμερα. Στο χρόνο αφήγησης Άνθρωποι, Μνήμες και Νερό, ρευστά και πρόσκαιρα συνυπάρχουν, ενώ τα γεγονότα προϋπάρχουν και θα υπάρχουν αενάως, δηλώνοντας την επαναληπτική ροή της εμφάνισης των πράξεων ή τη θεατρική κυκλικότητα της ζωής. Και ο δυνάστης χρόνος, πρωταγωνιστής, αναπαράγει τα γεγονότα και τα καταχωρεί σαν μνήμες. Χρόνος και νερό ρέουν, εμπλέκουν και καθαγιάζουν τα πάντα χωρίς αρχή και τέλος.

Η Ε. Λαδιά, με λόγο μεστό και απέριπτο, ενώ μοιάζει να ωθεί το μυθιστόρημα σ' ένα τέλος, το μεταθέτει στο επόμενο κεφάλαιο συνεχώς κι επανέρχεται για να μπει όλο και πιο μέσα στα γεγονότα, εμβαθύνοντας/ αναλύοντας τις αιτίες και τις ρίζες τους, δημιουργώντας έτσι ένα επαναλαμβανόμενο σαν κύμα Τέλος.